

kronika

TEOLOŠKO-PASTORALNI TJEDAN STO GODINA KATOLIČKOGA DRUŠTVENOG NAUKA »CENTESIMUS ANNUS«

Dr. Stjepan BALOBAN

Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu održao je od 28. do 31. siječnja 1992. godine 32. teološko-pastoralni tjedan. Tema Tjedna: *Sto godina katoličkoga društvenog nauka – »Centesimus annus«* potaknuta je najnovijom socijalnom enciklikom pape Ivana Pavla II. »Centesimus annus« (1. svibnja 1991) i veoma važnim pitanjima koja nastaju u uvjetima izgradnje slobode i demokracije u novoj hrvatskoj državi.

Katolički bogoslovni fakultet odvažno je i kontinuirano organizirao i ovaj Tjedan usprkos svim nesigurnostima koje su mu prethodile. Valja spomenuti da su predavači zamoljeni za predavanja u vrijeme vođenja pravog rata protiv Hrvatske (kraj studenoga i početak prosinca 1991). To je i razlog da su predavači, osim jednoga, iz Zagreba.

Osim toga tajnik TPT prof. dr. Adalbert Rebić, zbog izvanfakultetske zauzetosti (predstojnik Ureda za prognanike i izbjeglice pri Vladi Republike Hrvatske), nije mogao voditi organizaciju Tjedna, pa je na sjednici Fakultetskog vijeća od 21. prosinca 1991. dr. Stjepan Baloban imenovan tajnikom TPT za 1992. a samo imenovanje stiglo je 9. siječnja 1992.

Usprkos teškoj političkoj situaciji i veoma otežanom putovanju, na Tjednu je prisustvovalo oko 400 sudionika (prije svega svećenika, ali i manji broj časničkih sestara i vjernika-laika). Zanimljivo je napomenuti da je zbog otežanog prometa bilo veoma malo svećenika iz Dalmacije, a u odnosu na prisutne lijep broj svećenika iz Bosne i profesora teologije iz Sarajeva. Ovaj put bio je slab odaziv svećenika iz sjevernih krajeva Hrvatske. Sigurno je taj neodaziv povezan s vjeronaukom u školama. Kako dosad još nije riješeno pitanje njihova opravdanog prisustva na Tjednu (npr. kao permanentno obrazovanje), trebat će o tome povesti računa u organizaciji sljedećega Teološko-pastoralnog tjedna za svećenike.

Nakon uvodne molitve, koju je predvodio kard. Franjo Kuharić, Tjedan je otvorio dekan prof. dr. Tomislav Šagi-Bunić

Sudionike Tjedna pozdravili su: dr. Pero Aračić u ime Visoke bogoslovne škole u Đakovu, dr. Ivan Macan u ime Filozofskog fakulteta Družbe Isusove u Zagrebu, dr. Marin Barišić u ime Teologije u Splitu, dr. Dušan Moro u ime Franjevačke visoke bogoslovije u Makarskoj. S osobitom pažnjom saslušan je pozdrav prof. dr. Jure Radića, predsjednika Skupštine Sveučilišta u Zagrebu,

koji je potaknuo sve prisutne da se založe za duhovnu preobrazbu našega društva.

Na Tjednu su bili prisutni sljedeći biskupi: uzoriti gosp. kard. Franjo Kuharić; mons. Vinko Puljić, nadbiskup vrhbosanski; mons. Antun Tamarut, nadbiskup riječko-senjski; mons. Ćiril Kos, biskup đakovački; mons. Josip Bozanić, biskup krčki; mons. Đuro Kokša, pomoćni biskup zagrebački; mons. Juraj Jezerinac, pomoćni biskup zagrebački, i novoizabrani pomoćni biskup zagrebački mons. Marko Culej.

Skup su brzojavno pozdravili: mons. Ante Jurić i mons. Petar Šolić, mons. Marijan Oblak, mons. Želimir Puljić i mons. Slobodan Štambuk.

Na otvaranju Tjedna bio je prisutan gosp. Tomo Duka u ime Ministarstva za socijalnu skrb, a drugog dana Tjedna skup je u ime Vlade Republike Hrvatske pozdravio gosp. Ivan Cesar, ministar u Vladi.

Tjednu su prisustvovali dr. Vladimir Deutsch (Evangelička Crkva) i gosp. Jovica Nikolić (Srpska pravoslavna Crkva).

Radni dio tjedna sastojao se od predavanja prije i poslije podne i veoma zanimljivih diskusija.

Prvog dana prije podne skupu je predsjedavao dr. Pero Aračić, profesor na Visokoj bogoslovnoj školi u Đakovu. Uvodno predavanje pod naslovom: *Društveni nauk Crkve: narav, aktualnost i problematika* održao je dr. Marijan Valković, koji je ukazao na veliku važnost katoličkoga društvenog nauka uopće ali i za naše vrijeme i time obuhvatio problematiku prvog dijela naslova ovog Tjedna, tj. Sto godina katoličkoga društvenog nauka. Društveni nauk Crkve kao sustavno izučavanje ima sve više utjecaja ne samo na stav Crkve nego i na društvena uređenja općenito.

Dr. Josip Jelenić, u svom predavanju: *Enciklika »Centesimus annus«: prikaz glavnih točaka, novosti i eventualni nedostaci*, dao je pregled glavnih misli ali i nekih problematičnih mjesta u enciklici.

U poslijepodnevni, radni dio uveo je predsjedatelj dr. Pero Sudar, profesor na Vrhbosanskoj visokoj teološkoj školi u Sarajevu. Prvo predavanje: *Socijalno pitanje u Bibliji: SZ i NZ* održali su dr. Adalbert Rebić i dr. Zvonimir Izidor Herman. Kako je dr. Rebić u svojoj novoj službi voditelja Ureda za izbjeglice sve vrijeme okupiran zbrinjavanjem prognanih, on je veoma dojmljivo govorio o susretima s tim ljudima, davši na kraju kratak osvrt i na Stari zavjet.

Dr. Herman iznio je neke Isusove stavove u svezi sa socijalnim pitanjem.

Nakon toga je dr. Vjekoslav Bajić u predavanju: *Godina 1989.* širokom povijesnom analizom važnijih događanja pokazao svu složenost koja je dovela do tako neočekivanih promjena na Istoku Europe koje su po dobru odjeknule svijetom 1989.

Dok su predavanja prvog dana tjedna obrađivala više načelna pitanja Katoličkoga društvenog nauka i enciklike »Centesimus annus«, drugi dan Tjedna bio je posvećen nekim veoma aktualnim pojedinačnim pitanjima.

Prijepodnevnom programu drugog dana Tjedna predsjedao je dr. Marin Barišić, profesor na Teologiji u Splitu. Prvo predavanje održao je dr. Josip Grbac pod naslovom: *Rad danas: gospodarsko-sociologijski vidovi*. Predavač je, davši kratak povijesni pregled o radu, istaknuo važnost rada i određene novosti u »Centesimus annus«, a dotaknuo je i pitanje radničkih sindikata koje će biti veoma važno za mladu hrvatsku državu.

Drugo predavanje: *Etika i poduzetničko gospodarstvo*, dr. Stjepana Balobana, pokušalo je s jedne strane pokazati važnost i aktualnost etičkog elementa u razvoju gospodarstva i poduzetništva, a s druge strane bio je to pokušaj odgovora na pitanje je li poduzetničko gospodarstvo gospodarski sustav koji proizlazi iz najnovije socijalne enciklike »Centesimus annus«. Primjenjujući sve to na hrvatsko gospodarstvo, koje je u nastajanju, predavač je istaknuo strpljivost i u izboru i u provedbi željenoga gospodarskog sustava.

Poslije podne skupu je predsjedao dr. Ilija Čabraja, profesor na Vrhbosanskoj visokoj teološkoj školi u Sarajevu. Tog popodneva veoma važno pitanje privatnog vlasništva obradio je dr. Marijan Bišup pod naslovom: *Privatno vlasništvo i opće dobro*. Predavač je posebno naglasio povijesni razvoj privatnog vlasništva i njegov društveni karakter, koji osobito dolazi do izražaja u enciklici koju obrađujemo.

Mr. Mijo Nikić, u svom priopćenju: *Fenomen mržnje i neprijateljstva*, govorio je o tom za ovo naše vrijeme veoma važnom fenomenu, o kojem govori i enciklika, koja jasno zagovara praštanje, dijalog i mir.

Trećem danu Teološko-pastoralnog tjedna prije podne predsjedavao je prije podne o. Bono-Šagi, dugogodišnji župnik i provincijal otaca kapucina, a poslije podne dr. Franjo Topić, predsjednik Hrvatskoga kulturnog društva »Napredak« iz Sarajeva i profesor na Vrhbosanskoj visokoj teološkoj školi u Sarajevu.

Teme predavanja nastojale su zahvatiti problematiku čovjeka u konkretnom životu i pastoralu, njegov udio u integralnom razvitku kao i čovjeka koji je put Crkve. Dr. Josip Baloban, u svom predavanju: *Naviještanje socijalne misli i reevangelizacija*, pošao je od konstatacije da je socijalna misao neizbježna sastavni dio procesa evangelizacije. U tom procesu neizostavno mjesto zauzima dijalog u kojem Crkva može biti »nelagodni sugovornik« za suvremenog čovjeka ali i obratno.

Dr. Stjepan Kušar, u svom predavanju: *Promicanje razvitka u integralnome humanom smislu*, pozabavio se veoma zahtjevnom temom i pokazao svu problematičnost spajanja teorije i prakse u socijalnom učenju Crkve, primijevši to osobito na nekoliko primjera u gospodarstvu.

Dr. Ivan Macan je u predavanju: *Čovjek je put Crkve* obradio posljednje poglavlje najnovije socijalne enciklike »Centesimus annus«.

Četvrtog dana Tjedna bila je plenarna diskusija, kojoj su osim trojice odsutnih prisustvovali svi ostali predavači na Tjednu. Plenarnu diskusiju pripremio je i uspješno koordinirao dr. Zdenko Tomislav Tenšek. Ta dvosatna diskusija kao i one prethodnih dana pokazale su da se i na ovakvom skupu mogu argumentirano suprotstavljati različita teološka mišljenja. To je jedna od pozitivnosti ovogodišnjega Teološko-pastoralnog tjedna. Treba reći da se diskusija velikim dijelom vodila između predavača, a izostao je veći udio slušača u diskusiji. Možda je diskusija trebala biti konkretnija s obzirom na svećeničku praksu.

Jedan od prijedloga slušača u diskusiji bio je da se predavanja ograniče na 30 minuta i, ako je moguće, prije daju na uvid.

Završnu riječ na 32. teološko-pastoralnom tjednu održao je dekan prof. dr. Tomislav Šagi-Bunić.

Podnevnu koncelebriranu euharistiju predvodili su za sudionike Tjedna: kardinal Franjo Kuharić, mons. Vinko Puljić i mons. Juraj Jezerinac koji su nadahnutim propovijedima slijedili tijekom Tjedna. Euharistijsko slavlje uzveličali

su pjevanjem Institut za crkvenu glazbu (1. dan) i bogoslovi Nadbiskupskog bogoslovnog sjemeništa u Zagrebu (2. i 3. dan).

U večernjim satima održan je rekreacijsko-kulturni program. Sudionici Tjedna uputili su dva brzojava. Prvi Svetomu Ocu papi Ivanu Pavlu II, a drugi, zbog izuzetnih okolnosti međunarodnog priznanja Republike Hrvatske, predsjedniku nove države Republike Hrvatske.

Radu Tjedna prisustvovali su i novinari, no u novinama, kao i općenito u sredstvima javnog priopćavanja, ove se godine neusporedivo manje govorilo o Teološko-pastoralnom tjednu. Ova pojava postavlja niz pitanja, među kojima i sljedeće: Što je uzrok pada zanimanja javnosti za ovakve crkvene skupove?

Čini se da je ovaj Tjedan, iako u otežanim okolnostima, pridonio pozitivnom ostvarenju znakovitih riječi iz »Centesimus annus« koje su bile i njegov moto: »Sto godina nakon objavljivanja *Rerum novarum* Crkva se još uvijek nalazi pred 'novim stvarima' i novim izazovima. Zato ta stoljetnica mora učvrstiti u zalaganju sve ljude dobre volje, a posebno vjernike« (CA 61).